

Paskaidrojuma raksts par Balvu novada pašvaldības 2024.gada budžetu

Balvu novada pašvaldības domes priekšsēdētāja ievadziņojums

Balvu novada pašvaldības budžets nodrošina pašvaldības autonomo un brīvprātīgo funkciju izpildi, visu esošo pašvaldības iestāžu, nodaļu darbību, pašvaldībai piederošo nekustāmo īpašumu uzturēšanu un apsaimniekošanu, kā arī būtisku pašvaldības investīcijas objektu realizēšanu visā Balvu novada administratīvajā teritorijā.

Atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, pašvaldības budžets tiek iedalīts pamatbudžeta un ziedojumi un dāvinājumi. Pašvaldības pamatbudžets un ziedojumu/dāvinājumu budžets veidots pēc naudas plūsmas principa un sastādīts, pamatojoties uz Ministra kabineta noteikumiem par funkcionālo kategoriju uzskaiti un pašvaldības normatīvajiem aktiem par budžeta ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas klasifikāciju.

Balvu novada pašvaldība 2022.gada 4.februārī ir apstiprināts pašvaldības teritorijas vidēja termiņa plānošanas dokuments - Balvu novada attīstības programma 2022. - 2027.gadam. Atbilstoši attīstības programmai ir sekojošie attīstības stratēģiskie mērķi: saliedēta sabiedrība un dinamiska pārvaldība, dabiska, sakārtota un veselīga dzīves, darba un atpūtas vide, konkurētspējīga un produktīva saimnieciskā vide.

Balvu novada pašvaldības 2024.gada darbības virzieni ir:

- izveidot efektīvāku pašvaldības pārvaldes struktūru;
- sadarbībā ar valsts institūcijām nodrošināt un pilnveidot valsts aizsardzības infrastruktūru;
- iespēju robežās saglabāt un attīstīt izglītības pakalpojumus, izveidojot efektīvu izglītības infrastruktūru;
- sniegt kvalitatīvus kultūras un sporta infrastruktūru un pakalpojumus, kuri ir pievilcīgi Balvu novada ģimenēm, uzņēmējiem, Balvu novada ciemiņiem un tūristiem;
- saglabāt sociālos atbalstu trūcīgajai un maznodrošinātajai sabiedrības daļai;
- finansēt sociālo infrastruktūru atbilstoši iepriekš uzņemtajām saistībām un Latvijas likumdošanas izmaiņām;
- atbalstīt uzņēmējdarbības attīstību novadā, sekmēt ES projektu realizāciju;
- finanšu iespēju robežās attīstīt pašvaldības teritoriju un pilnveidot pakalpojumu klāstu.

Pašvaldība šogad turpinās infrastruktūras sakārtošanu, to veicot gan par pašvaldības budžeta, gan ES struktūrfondu līdzekļiem, veicinot uzņēmējdarbības vides sakārtošanu un jaunu darba vietu radīšanu. Vienlaikus pašvaldība centīsies īstenot pasākumus, lai nodrošinātu arvien labāku dzīves kvalitāti un izaugsmes iespējas Balvu novada iedzīvotājiem, lielāku vērību pievēršot ģimenei kā vērtības

stiprināšanai, iedzīvotāju sociālajai un fiziskajai drošībai, pilsētvides, ciematu un lauku teritorijas attīstībai. Kultūras jomā kā galvenās prioritātes būs Balvu pilsētas svētku, Latvijas republikas nozīmīgāko svētku svinības.

Lai sasniegtu iepiānoto, 2024.gadā nepieciešams veikt:

- strukturālās izmaiņas, pārskatot pašvaldības nodarbināto skaitu;
- uz noteiktu laiku pāriet uz četru dienu darba nedēļu;
- veikt aizņēmumu pamatsummas grozījumus noslēgtajos valsts aizdevuma līgumos, samazinot 2024. gadā plānotos pamatsummas maksājumus par 394 621 *euro* atbilstoši likuma "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam" 38.panta nosacījumiem;
- ņemt īstermiņa aizņēmumu norēķiniem budžeta un finanšu vadībai ar atmaksas termiņu līdz trim gadiem no aizdevuma līguma noslēgšanas dienas.

Atbilstoši Balvu novada attīstības programmai 2024.gadā tiks realizēti investīciju projekti izvirzīto mērķu sasniegšanai:

- ERAF finansēta projekta "Rugāju pagasta pārvaldes ēkas energoefektivitātes paaugstināšana" īstenošanai 380 947 *euro*;
- ERAF finansēta projekta "Baltinavas muzeja ēkas energoefektivitātes paaugstināšana" īstenošanai 311 642 *euro*;
- ERAF finansēta projekta "Balvu mākslas skolas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana" īstenošanai 96 710 *euro*;
- Projekta "Militārais mantojums II" 21 130 *euro*;
- Projekta "Kubulu ciema ielu pārbūve" īstenošanai 188 613 *euro*;
- Projekta "Dabas lieguma "Stompaku purvi" dabas aizsardzības plāna aktualizēšana" īstenošanai 5 956 *euro*;
- Projekta "Remigrācijas atbalsta pasākumus- uzņēmējdarbības atbalsts" īstenošanai 12 000 *euro*;
- Projekta "Green Youth Empower" 5 614 *euro*.

Izmaiņas likumdošanā un normatīvajos dokumentos tieši ietekmē pašvaldības attīstību. Aktualitātes Balvu novada pašvaldības 2024.gada budžetā:

- atbilstoši pašvaldības vērtētajiem ieņēmumiem pašvaldība no iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārdales saņems par 1 486 784 *euro* vairāk nekā 2023.gada plānoto;
- ieņēmumi no pašvaldības finanšu izlīdzināšanas fonda tiks saņemti par 388 244 *euro* mazāk nekā 2023.gadā;
- nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi plānoti atbilstoši 2023.gada izpildei, plānoti pasākumi parādu atgūšanai;
- atbilstoši 2015.gada 24.novembra MK noteikumiem Nr.656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2024.gada minimālā alga ir 700 *euro* par likmi;

- atbilstoši 2016.gada 5.jūlija MK noteikumiem Nr. 445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi” pedagogu darba samaksas paaugstināšanai vispārējā izglītībā no 1224 *euro* līdz 1374 *euro*, profesionālās ievirzes izglītības iestāžu pedagogiem, no 1020 *euro* uz 1145 *euro* par likmi, pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem no 1240 *euro* uz 1526 *euro*;
- Atbilstoši Domes lēmumam visiem bērniem no piecu gadu vecuma un 1.-12.klašu skolēniem tiek nodrošinātas brīvpusdienas. Skolēniem, kas mācību gada laikā uzturas internātā, tiek nodrošināta bezmaksas ēdināšana līdz 2024. gada 31.maijam. Pašvaldība 2024.gadā šiem mērķiem ir paredzējusi 422 215 *euro*.

Balvu novada pašvaldībai 2024.gadā un turpmāk būtiski ir nodrošināt novada attīstības un investīciju projektu ieviešanu un realizāciju, tādējādi uzlabojot dzīves kvalitāti, ielu, ceļu, dzīvojamo teritoriju, izglītības iestāžu, sporta infrastruktūru novadā. Lai veicinātu Balvu novada attīstību, investīcijām infrastruktūrā tiks piesaistīti Eiropas Savienības fondu un aizņēmumu līdzekļi. Pašvaldības prioritātes ir attīstīt pašvaldības teritorijas un nodrošināt kvalitatīvu pašvaldības pakalpojumu pieejamību visā novadā, nodrošināt sociālo atbalstu maznodrošinātajai novada iedzīvotāju daļai.

Balvu novada pašvaldība 2024.gadā turpinās novada attīstību visās jomās, realizēs visas funkcijas atbilstoši Pašvaldību likumam, balstoties uz esošiem finanšu līdzekļiem un projektu finansējumu, pakalpojumu sniegšanas maksām.

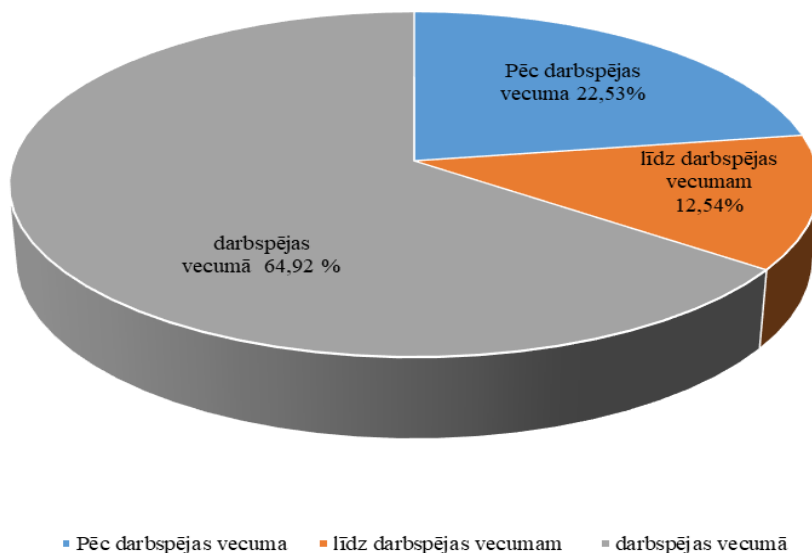
Sociālekonomiskā situācija Balvu novadā

Iedzīvotāji

Balvu novads ir nozīmīgs Ziemeļlatgales centrs, kurš reformas rezultātā izveidojās 2021.gadā. Novadā ietilpst Balvu un Viļakas pilsēta, 19 pagasti – Baltinavas pagasts, Balvu pagasts, Bērzkalnes pagasts, Bērzpils pagasts, Briežuciema pagasts, Krišjāņu pagasts, Kubulu pagasts, Kupravas pagasts, Lazdukalna pagasts, Lazdulejas pagasts, Medņevas pagasts, Rugāju pagasts, Susāju pagasts, Šķilbēnu pagasts, Tilžas pagasts, Vectilžas pagasts, Vecumu pagasts, Vīksnas pagasts un Žīguru pagasts. Balvu novada teritorija ir 2386,30 km². Iedzīvotāju skaits uz 2023.gada 1.jūliju pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) datiem ir 19253, iedzīvotāju blīvums uz 1 km² - 8,07. Novads atrodas Latvijas Ziemeļaustrumos un robežojas ar Alūksnes, Gulbenes, Rēzeknes, Ludzas, un Madonas novadiem.

Pēc iedzīvotāju vecuma un dzimuma pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem darbspējas vecuma iedzīvotāji sastāda 64,92%, pirms darbspējas vecumā – 12,54%, pēc darba spējas vecumā – 22,53%.

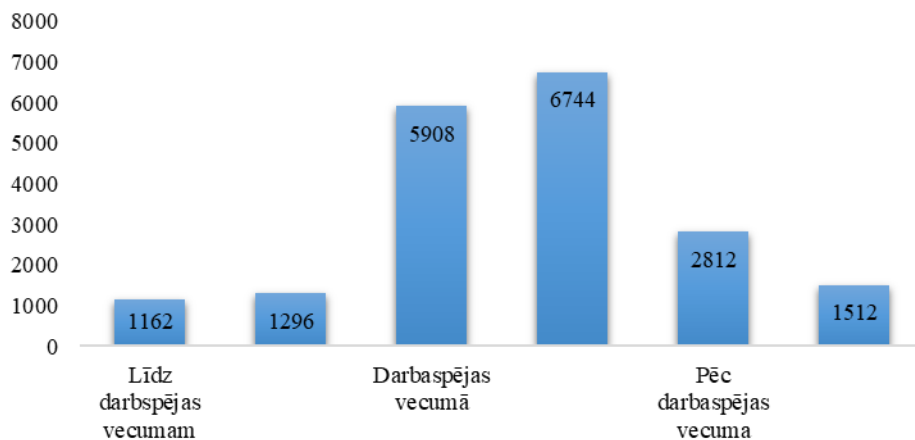
Deklarēto iedzīvotāju sadalījums pa vecuma grupām

Avots: PMLP 1.attēls

Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļas 2023.gada statistika liecina, ka novadā reģistrēti 114 jaundzimušie un 330 mirušie, t.i. mirušo skaits pārsniedz 2,89 reizes dzimušo skaitu, negatīvais pieauguma koeficients. Novadā ir reģistrētas 86 laulības.

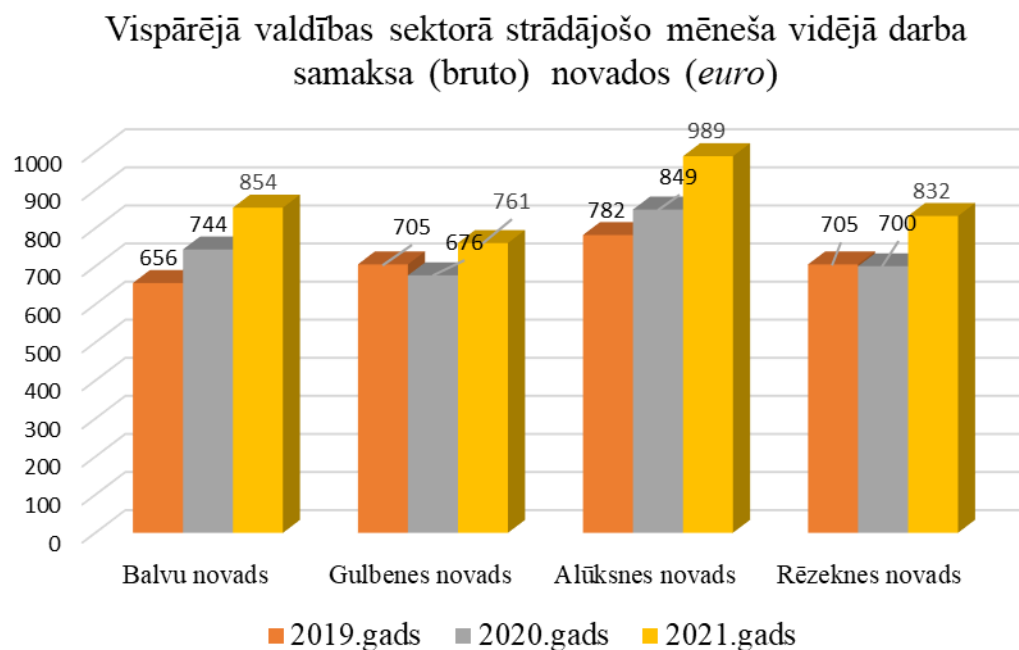
Balvu novada iedzīvotāju sadalījums pēc vecuma un dzimuma (uz 07.07.2023.)

Nodarbinātība un bezdarbs

Bezdarba līmenis Balvu novadā pēc Nodarbinātības valsts aģentūras informācijas uz 2023.gada 31.decembri sasniedza 6,6% (t.i. reģistrēti 762 bezdarbnieki). Salīdzinājumā ar vidējo bezdarbnieku skaitu Latgales reģionā, kas ir 7,9 %, Balvu novada bezdarbnieku procentuālais īpatsvars ir mazāks par 1,3 %. Reģistrēto bezdarbnieku skaits pa problēmgrupām uz 2023.gada 31.decembri ir sekojošs: ilgstošie bezdarbnieki – 265, invalīdi – bezdarbnieki – 201, jaunieši līdz 24 gadiem – 43, pirms pensijas vecuma – 164. Bezdarbnieki pa vecuma grupām: līdz 19 gadiem – 5, 20-24 gadu – 38, 25-29 gadu – 51, 30-34 gadu – 59, 35-39 gadu – 66, 40-44 gadu – 65, 45-49 gadu – 101, 50-54 gadu – 102, 55-59 gadu – 120 un 60 un vairāk gadu – 155 novada iedzīvotāji. Ir novērojama tendence, ka pirmspensiju vecuma grupas ir vislielākais iedzīvotāju skaits.

Atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem vispārējā valdības sektorā (vispārējās valdības sektors ietver valsts un pašvaldību budžeta iestādes, sociālās apdrošināšanas fondu, valsts un pašvaldību kontrolētas un finansētas kapitālsabiedrības) strādājošo mēneša vidējās darba samaksas (bruto) atšķirība (sk. 4.attēlu) novados. Dati par 2021.gadu – pirmo trīs ceturkšņu vidējā darba samaksa mēnesī.

Uzņēmējdarbības tendences Balvu novadā 2022. gadā

Šobrīd Balvu novadā reģistrēti 1399 uzņēmumi, no tiem 45,18% ir zemnieku saimniecības, bet 40,60% - sabiedrības ar ierobežotu atbildību, individuāli uzņēmumi -8,15%, individuālie komersanti – 56,07% un citas uzņēmumu tiesiskās formas. Lursoft dati rāda, ka Balvu novadā reģistrēti arī 73 individuālie komersanti, 8 kooperatīvās sabiedrības, kā arī pa vienai ārvalsts komersanta filiālei, akciju sabiedrībai, filiālei un paju sabiedrībai.

Populārākās uzņēmējdarbības nozares Balvu novadā:

- Jauktā lauksaimniecība;
- Mazumtirdzniecība;
- Graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana;
- Mežizstrāde;
- Piena lopkopība.

Balvu novada lielākie darba devēji pēc vidējā darbinieku skaita 2022.gadā:

1. SIA “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība” - 297 darbinieki;
2. SIA “SENDA Dz” - 48 darbinieki;
3. SIA “BalviFlora” - 41 darbinieki.
4. ZS “Kotiņi”- 40 darbinieki
5. SIA “Liepas Z”- 37 darbinieki.

Balvu novada lielākie uzņēmumi pēc peļņas 2022.gadā:

1. ZS “Riekstiņi”- 1,29 milj. EUR;
2. ZS “Kotiņi”- 0,68 milj. EUR;
3. Balvu rajona Baltinavas pagasta ZS “Amatnieki”- 0,67 milj. EUR;
4. SIA “BalviFlora”- 0,59 milj. EUR;
5. SIA “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”- 0,47 milj. EUR

Balvu novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2022.gadā:

1. SIA “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”- 8,69 milj. EUR
2. ZS “Riekstiņi”- 5,10 milj. EUR;
3. ZS “Kotiņi”- 4,23 milj. EUR;
4. SIA “Dolo” - 3,36 milj. EUR
5. SIA “Silmači”- 3,19 milj. EUR.

Balstoties uz novadā reģistrēto uzņēmumu finanšu rādītājiem 2022.gadā, lielākā nozare novadā ir mežizstrāde, kas pērn kopā apgrozīja 17,32 milj. EUR. Tai seko graudaugu audzēšana, jauktā lauksaimniecība, kravu pārvadājumi un slimnīcu darbība.

Lielākās uzņēmējdarbības nozares Balvu novadā pēc kopējā apgrozījuma 2022.gadā:

1. Mežizstrāde – 17,32 milj. EUR;
2. Graudaugu, pākšaugu un eļļās augu sēklu audzēšana – 10,29 milj. EUR;
3. Jauktā lauksaimniecība – 10,21 milj. EUR;
4. Kravu pārvadājumi pa autoceļiem – 9,15 milj. EUR;
5. Slimnīcu darbība - 9,35 milj. EUR;

Samaksāto nodokļu apjoms 2022.gadā ir palielinājies visiem lielākajiem nodokļu maksātājiem Balvu novadā.

Lielākie nodokļu maksātāji Balvu novadā pēc 2022 gada samaksātās kopējās nodokļu summas:

1. SIA “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”-2,7 milj. EUR
2. SIA “BalviFlora”- 0,46 milj. EUR
3. AS “Balvu Enerģija”- 0,39 milj. EUR
4. SIA “Drillex”-0,35 milj. EUR
5. SIA ‘Senda Dz’- 0,22 milj. EUR

Kopumā, pēc Lursoft apkopotās informācijas, Balvu novada uzņēmumu pamatkapitālos ārvalstnieki ieguldījuši 1,57 milj. EUR, no kuriem 1,47 milj. EUR ieguldījušas personas no Vācijas. Balvu novada uzņēmumu pamatkapitālos ieguldījumi reģistrēti no 16 dažādām valstīm.

Balvu novada pašvaldības 2024.gada budžets izstrādāts, ievērojot likumos “Par pašvaldību budžetiem”, Pašvaldību likumu, “Par budžetu un finanšu vadību”, kā arī citus normatīvos aktos paredzētās prasības.

Balvu novada pašvaldības 2024.gada budžeta prioritātes ir sekojošās:

- sociālo pabalstu saglabāšana maznodrošinātajai sabiedrības daļai;
- novada infrastruktūras attīstība un sakārtošana, turpinot piesaistīt Eiropas Savienības struktūrfondu līdzfinansējumu projektu īstenošanai;
- kvalitatīvas izglītības iestāžu tīkla nodrošināšana;
- nekustāmo īpašumu sakārtošana tādējādi uzlabojot dzīves vides kvalitāti Balvu novadā;
- uzņēmējdarbības attīstība Balvu novadā, palielinot privāto investīciju reģionā;
- sabiedrības kārtības un drošības nodrošināšana;
- pakalpojumu pieejamības nodrošināšana novada iedzīvotājiem.

Balvu novada pašvaldības 2024.gada budžeta prioritātes turpina attīstīt izglītību, sociālo aizsardzību, kultūru un sportu, veselības pakalpojumus, sabiedrības kārtību un drošību.

Pašvaldības kopbudžets

Balvu novada pašvaldības kopbudžeta ieņēmumi 2024.gada plānoti 32 300 459 *euro*, kas ir par 0,7% vairāk nekā 2023.gadā (32 075 342 *euro*). Balvu novada pašvaldības kopbudžeta izdevumi 2024.gadam ir plānoti 35 112 008 *euro*, kas ir par 4,8% mazāk, nekā 2023.gadā (36 798 522 *euro*).

Pašvaldības kopbudžets 2024.gadam

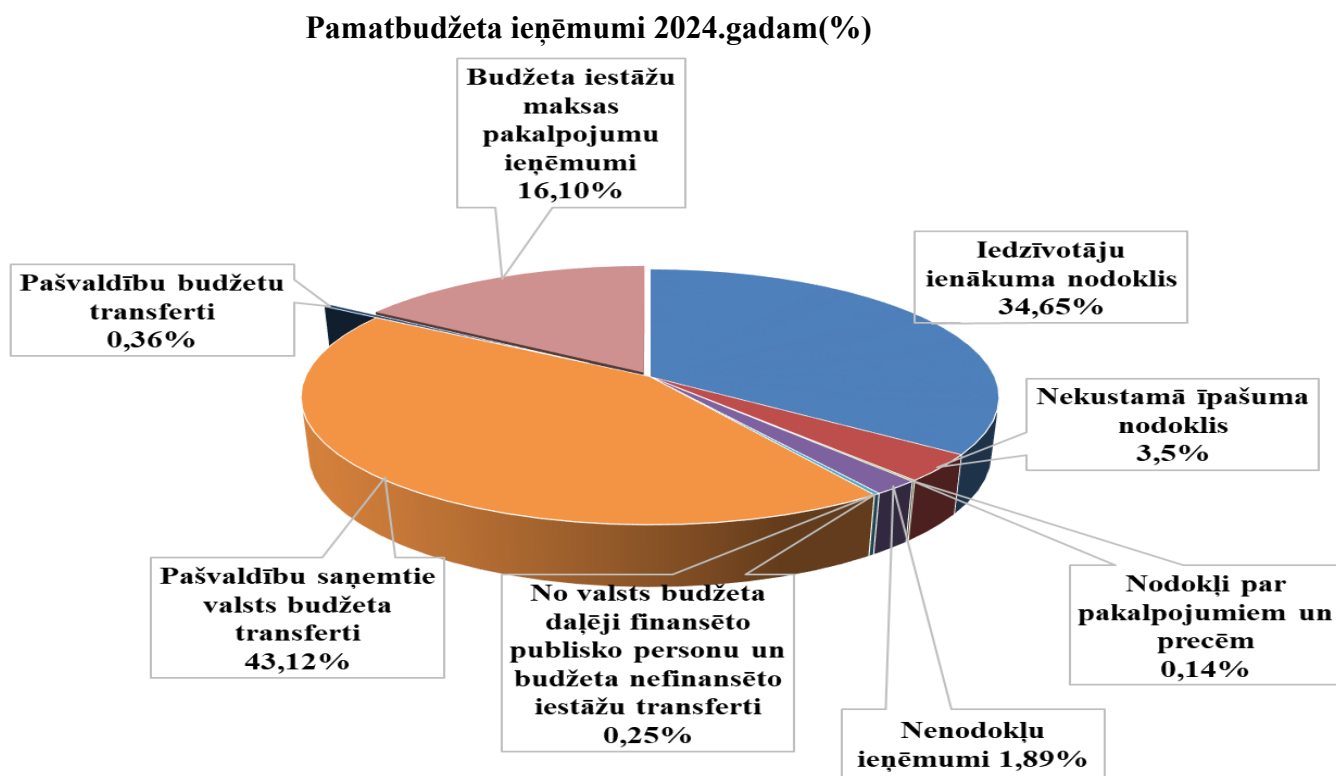
Budžeta pozīcija	summa (EUR)
I	
Atlikums uz gada sākumu, t.sk.	1 409 745
<i>pamatbudžeta</i>	<i>1 407 742</i>
<i>ziedojumu un dāvinājumu</i>	<i>2003</i>
Ieņēmumi, t.sk.	35 777 858
<i>pamatbudžeta</i>	<i>32 300 459</i>
Aizņēmumi, t.sk.	3 477 399
<i>pamatbudžeta</i>	<i>3 477 399</i>
Kopā finansēšanas avoti, t.sk.	37 187 603
<i>pamatbudžeta</i>	<i>37 185 600</i>
<i>ziedojumu un dāvinājumu</i>	<i>2003</i>
II	
Izdevumi, t.sk.	35 115 281
<i>pamatbudžeta</i>	<i>35 113 278</i>
<i>ziedojumu un dāvinājumu</i>	<i>2003</i>
Aizņēmumu atmaksa, t.sk.	1 447 939
<i>pamatbudžeta</i>	<i>1 447 939</i>
Kopā finansēšana, t.sk.	36 563 220
<i>pamatbudžeta</i>	<i>36 561 217</i>
<i>ziedojumu un dāvinājumu</i>	<i>2003</i>

Atlikums uz gada beigām, t.sk.	624 383
<i>pamatbudžeta</i>	624 383

Budžeta ieņēmumi

Pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumus veido nodokļu ieņēmumi – iedzīvotāju ienākuma, nekustamā īpašuma nodoklis, azartspēļu nodoklis; nenodokļu ieņēmumi, kuros ietilpst pašvaldību nodevas, naudas sodi, ieņēmumi no pašvaldības īpašuma pārdošanas, kā arī citi nenodokļu ieņēmumi; transfertu ieņēmumi (maksājumi) no valsts un pašvaldību budžetiem un budžeta iestāžu maksas pakalpojumu ieņēmumiem.

4.attēls

Pašvaldības pamatbudžeta vislielākā ieņēmumu sadaļa ir valsts budžeta transferti, 2024. gada budžetā tie ir 13 926 515 *euro* jeb 43,12 % no pamatbudžeta ieņēmumiem, no tiem saņemtie valsts

budžeta transferti noteiktam mērķim ir 7 416 429 *euro* jeb 23.1 %, no valsts budžeta iestādēm saņemtie transferti ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētājiem projektiem 77 457 *euro* jeb 0,24 %, saņemtā dotācija no pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda 6 066 083 *euro* jeb 18,78 % no visiem ieņēmumiem. Valsts budžeta transfertu noteiktam mērķim palielinājums pret 2023.gada sākuma plānu ir 563 362 *euro*, kas ir 8,22 %, tajā skaitā mērķdotācijas pamata un vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai pieaugums par 16,0 %, interešu izglītības pedagogu darba samaksai pieaugums par 23,0%, 5-6.gadīgo bērnu apmācībai pedagogu darba samaksai palielinājums par 52,7%. Valsts budžeta dotācija 1-4.klašu ēdināšanai plānota 161 226 *euro* atbilstoši skolēnu skaitam izglītības iestādēs un mācību dienu skaitam 2024.gadā. Valsts dotācija feldšeru – veselības punktu uzturēšanai tiek plānota 115 434 *euro* gadā, zobārstniecības kabineta darbībai 19 829 *euro*. Pašvaldību autoceļu (ielu) fonda uzturēšanai valsts dotācija ir 963 135 *euro*, kas ir lielāks kā 2023.gadā par 19 403 *euro*. Valsts dotācija profesionālās ievirzes izglītības pedagogu darba samaksai 2024.gadā ir paredzēta 912 429 *euro*, t.sk. Balvu sporta skolai 374 372 *euro* visam gadam, Mūzikas un mākslas skolām 538 057 *euro* paredzēti astoņiem mēnešiem.

Nodokļu ieņēmumi 2024.gadā tiek plānoti 12 367 125 *euro* jeb 38,29 % no pamatbudžeta ieņēmumiem, kas ir par 12,46% lielāki nekā 2023.gadā (10 997310 *euro*). Iedzīvotāju ienākuma nodoklis 2024.gadam ir plānots 11 192 140 *euro* apmērā, kas ir par 1 486 784 *euro* vairāk nekā 2023.gadā (9 705 356 *euro*). Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi ir plānoti 1 129 985 *euro* apmērā, t.sk. parādu samaksa 98 600 *euro*. Nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi plānoti balstoties uz 2023.gada izpildi. Dabas resursu nodokļa ieņēmumi ir 38 000 *euro* apmērā. Azartspēļu nodoklis atbilstoši normatīvo aktu izmaiņām ieskaitāms pašvaldības budžetā plānots 7 000 *euro*.

Budžeta iestāžu ieņēmumi (ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem, par īpašuma nomu un īri u.c. maksas pakalpojumi) plānoti 5 199 810 *euro* un kopējos ieņēmumos to īpatsvars ir 16,1 %. Ir plānota maksa par izglītības pakalpojumiem 134 214 *euro* – vecāku maksa par pirmsskolas izglītības iestāžu ēdināšanas pakalpojumiem un profesionālās ievirzes izglītības iestāžu pakalpojumiem. Ieņēmumu par nomu un īri tiek plānoti 582 781 *euro* apmērā, t.sk. par nedzīvojamā nekustamā īpašuma nomu 167 059 *euro*, zemes nomu 350 000 *euro* atbilstoši noslēgtajiem līgumiem un parādiem. Maksas pakalpojumu ieņēmumi par personu uzturēšanos sociālās aprūpes iestādēs plānoti 1 718 129 *euro*, kurā ir gan klientu pensijas, gan apgādnieku maksas un citu pašvaldību maksa par saviem iedzīvotājiem. Ieņēmumi par biļešu realizāciju kultūras pasākumos ir plānoti par 81 938 *euro*, ieņēmumi par komunālo pakalpojumu sniegšanu novada teritorijā plānoti 1 322 214 *euro*, apsaimniekošanas maksa 786 007 *euro*, īres maksa 63 196 *euro*. Pārējie maksas pakalpojumi, ko sniedz pašvaldības iestādes, plānotas 325 580 *euro*, tajā skaitā par peldbaseina pakalpojumiem 75 000 *euro*, darbinieku ēdināšanu izglītības un sociālās aprūpes iestādēs 48 320 *euro*, citi maksas pakalpojumi 182 599 *euro*.

Pašvaldību budžeta transferti 2024. gada budžeta ieņēmumos veido 0,36 % jeb 115 000 *euro*, kas ir citu pašvaldību transferti par izglītības pakalpojumiem.

Nenodokļu ieņēmumi 2024.gadam ir plānoti 611 109 *euro*, kas ir 1,89% no pamatbudžeta ieņēmumiem, t.sk. ieņēmumi no pašvaldības īpašuma pārdošanas 520 000 *euro* atbilstoši 2023.gada izpildei, pašvaldības nodevas un soda naudas 22 140 *euro* apmērā.

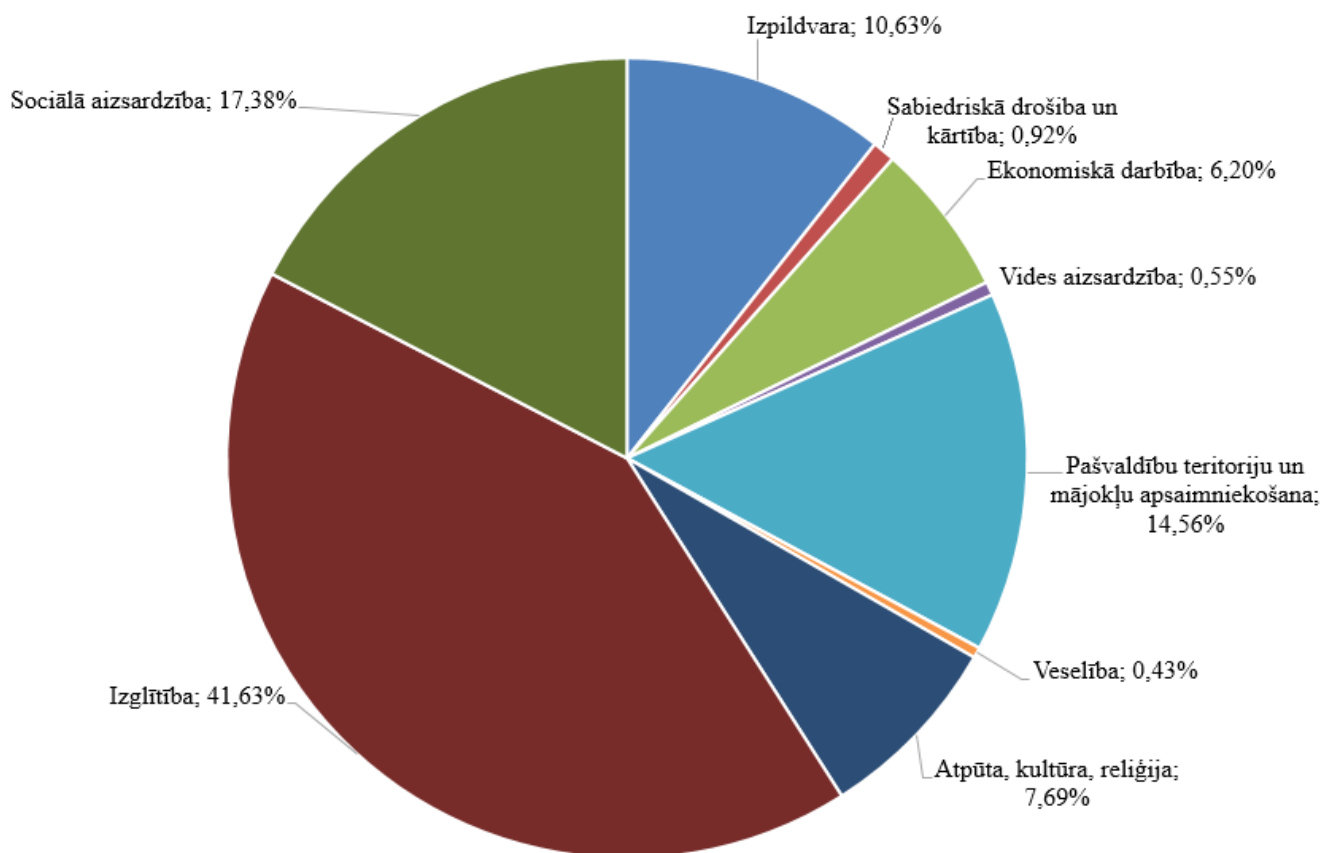
Kopējie plānotie pamatbudžeta finanšu resursi ir 37 187 603 *euro*, kas sastāv no pamatbudžeta plānotajiem ieņēmumiem 32 300 459 *euro*, plānotajiem aizņēmumiem no Valsts kases 3 477 399 *euro*, atlikuma uz gada sākumu 1 407 742 *euro*.

Ziedojumu un dāvinājumu ieņēmumi gada sākumā netiek plānoti.

Budžeta izdevumi

Balvu novada pašvaldības finanšu resursi ir paredzēti pašvaldības funkciju nodrošināšanai - pašvaldības izglītības, kultūras, sporta iestāžu, sociālās pārvaldes uzturēšanai un iedzīvotāju sociālā atbalsta finansēšanai, novada pasākumu finansēšanai, novada infrastruktūras uzturēšanai. Pašvaldības kopbudžeta izdevumi 2024.gadā plānoti 35 115 281 *euro*, no tiem pamatbudžeta izdevumi 35 113 278 *euro*, ziedojumi un dāvinājumi – 2 003 *euro*, pašvaldības aizņēmumu atmaksa 1 447 939 *euro*. Kopbudžeta izdevumi ir mazāki par 4,5% nekā 2023.gadā (36 801 035 *euro*). Izdevumu finansēšanai tiks izmantots budžeta līdzekļu atlikums gada sākumā, kas sastāda 1 409 745 *euro*, no tā pamatbudžeta atlikums 1 407 742 *euro*, ziedojumi un dāvinājumi – 2 003 *euro*, kā arī aizņēmumu līdzekļi 3 477 399 *euro* apmērā ES fondu līdzfinansēto projektu realizācijai. Pašvaldības budžetā ir paredzēti izdevumi infrastruktūras uzturēšanai, iestāžu finansēšanai, ES projektu līdzfinansējumam, funkciju izpildei.

Pamatbudžeta izdevumu struktūra pēc valdības funkciju sadalījuma 2024.gadā(%)

5.attēls

Vispārējie valdības dienesti

Vispārējo valdības dienestu uzturēšanai ir paredzēti 3 733 632 *euro* apmērā, kas sastāda 10,6% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Vispārējos valdības dienestos ir paredzēti pašvaldības administrācijas izdevumi, deputātu darba samaksa, pagastu pārvalžu administratīvie izdevumi, pašvaldības aizņēmumu procentu un apkalpošanas maksājumi. Izpildvaras funkciju administrēšanai, ko veic Balvu novada pašvaldības administrācija, noteikts budžets 1 522 773 *euro*, pilsētu un pagastu pārvalžu administratīvo funkciju veikšanai 766 333 *euro*. Deputātu darba samaksai plānoti 127 701 *euro*. Aizņēmumu apkalpošanas maksājumi tiek plānoti 881 967 *euro* apmērā atbilstoši noslēgtajiem aizņēmumu līgumiem ar Valsts kasi, t.sk. apkalpošanas maksai 21 714 *euro* un procentu apmaksai 860 221 *euro*, procentu maksājumi pret 2023.gadu ir pieauguši 1,9 reizes. Pašvaldības biedru maksas plānotas 41 674 *euro* un izdevumiem neparedzētiem gadījumiem noteikti asignējumi 6 000 *euro*. Balvu novada pašvaldībā darbojas Vienotais valsts un pašvaldības klientu apkalpošanas centrs, kura uzturēšanai paredzēti 91 826 *euro*. Bijušo pagastu padomju un pilsētu domju vadītāju pabalstu izmaksām paredzēti 255 015 *euro*.

Sabiedriskā kārtība un drošība

Sabiedriskās kārtības un drošības nozares izdevumi noteikti 322 694 *euro* apmērā jeb 0,9% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Balvu novada pašvaldības policijas uzturēšanai plānoti 181 947 *euro*. Pašvaldības policijas darbības veikšanai ir divi transportlīdzekļi, visiem darbiniekiem ir paredzēta veselības apdrošināšana. Dzimtsarakstu nodaļas funkciju izpildei ir plānoti 75 861 *euro*. Atskurbtuves darbības nodrošināšanai ir paredzēti 64 886 *euro*, pašvaldībai ir noslēgti līgumi ar Alūksnes, Gulbenes, Madonas un Smiltenes Varakļānu novada pašvaldībām par pakalpojuma sniegšanu.

Ekonomiskā darbība

Ekonomiskās darbības nodrošināšanai plānoti izdevumi 2024.gadam 2 178 501 *euro* apmērā jeb 6,2% no kopējiem izdevumiem. Balvu novada pašvaldības Būvvaldes funkciju nodrošināšanai paredzēti 59 824 *euro*. Ziemeļlatgales biznesa un tūrisma centra uzturēšanai paredzēti 93 707 *euro*. Pašvaldība turpina saņemt un realizēt finansējumu no valsts budžeta algotiem sabiedriskiem darbiem 70 475 *euro*. 2024.gadā valsts dotācija autoceļu (ielu) fonda uzturēšanai ir paredzēts finansējums 963 135 *euro*, kas sadalīti pa administratīvajām teritorijām, 236 363 *euro* no plānotas valsts dotācijas ir atdalīts rezerves fondā. Budžetā plānots turpināt īstenot Kubulu pagasta ielu pārbūvi par kopējo summu 188 613 *euro*, no tā 169 752 *euro* no aizņēmuma līdzekļiem. 2024.gadā turpinās projekta “Vides pieejamības veicināšana Balvu novada Nodarbinātības valsts aģentūrā” īstenošana par kopējo summu 187 419 *euro*. Projektam “Remigrācijas atbalsta pasākums – uzņēmējdarbības atbalsts” 2024. gada budžetā paredzēts 12 000 *euro*, Biznesa ideju konkursam paredzēti 50 000 *euro*.

Vides aizsardzība

Pašvaldības budžetā 2024.gadam novada vides aizsardzības pasākumiem paredzēti 192 262 *euro* jeb 0,55% no kopējiem pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Dabas resursu nodokļa ieņēmumu un atlikuma izmantošanai paredzēti 66 093 *euro*, kas paredzēti teritorijas vides aizsardzību pasākumu īstenošanai. Pagastu un Viļakas pilsētas notekūdeņu apsaimniekošanai un atkritumu apsaimniekošanai paredzēti 126 169 *euro*.

Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana

Pašvaldības budžetā 2024. gadam novada teritorijas un mājokļu apsaimniekošanai paredzēti 5 113 984 *euro* jeb 14,6% no pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Ielu apgaismojuma uzturēšanai un apgaismojuma atjaunošanai ir paredzēti 119 842 *euro*. Teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai paredzēti 4 994 142 *euro*, no tiem pašvaldības aģentūras “San-TEX” izdevumi 1 764 345 *euro*. 2024.gadā ir paredzēts finansējums arboristu pakalpojumiem bīstamo koku zāģēšanai visā novadā 20 309 *euro*,

līdzfinansējumam iedzīvotājiem centralizētā ūdensvada un kanalizācijas pieslēgumiem 7 000 *euro*, pašvaldības līdzfinansējums iekšpagalmu sakārtošanai, asfalta ieklāšanai, rotaļu laukumu izbūvei, daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanai 24 000 *euro*. 2024. gadā ir plānots pabeigt ūdenssaimniecības attīstības Rugājos projektēšanas darbus, paredzēti 26 000 *euro*. Tehniskās dokumentācijas izstrādei projektu ideju realizācijai ir paredzēti 100 000 *euro*.

Veselība

Veselības iestāžu uzturēšanai paredzēti 150 076 *euro*, kas ir 0,43 % no pašvaldības pamatbudžeta izdevumiem. Novadā darbojas deviņi feldšeru – veselības punkti un zobārstniecības kabinets, kas daļēji tiek finansēti no valsts budžeta medicīniskā personāla atlīdzības apmaksai un telpu uzturēšanai.

Atpūta, kultūra un reliģija

Atpūtas, sporta, kultūras un reliģijas izdevumiem pašvaldības 2024.gada budžetā paredzēts finansējums 2 700 590 *euro* jeb 7,7% no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. Sporta infrastruktūras nodrošināšanai novadā ir paredzēti 184 001 *euro*, t.sk. Ziemeļlatgales sporta centra pasākumiem ir paredzēti 32 894 *euro*. Bibliotēku uzturēšanai ir paredzēti 473 195 *euro*. Novada muzeju uzturēšanai paredzēti 241 877 *euro*. Kultūras namu izdevumu finansēšanai ir paredzēti 1 105 483 *euro*, no tiem 235 948 *euro* ir paredzēti Balvu Kultūras un atpūtas centram. Balvu Kultūras un atpūtas centra paredzēti kultūras pasākumi visa gada garumā par kopējo summu 62 056 *euro*, t.sk. pašvaldības dotācija ir 23 920 *euro*. Sabiedrisko attiecību pasākumiem ir paredzēti 62 508 *euro*. Kultūras pārvaldes uzturēšanai ir paredzēti 56 506 *euro*, pasākumiem 36 083 *euro*.

2024. gadā projekta “Baltinavas muzeja ēkas energoefektivitātes paaugstināšana” īstenošanai paredzēts finansējums 311 642 *euro*, no tā no aizņēmuma 283 341 *euro*. Balvu muižas apbūves kompleksa pārbūves 2.kārta pabeigšanai paredzēti 188 210 *euro*.

Pašvaldība plāno realizēt arī projektus, kur nav plānota būvniecība, bet tie ir nozīmīgie novada atpazīstamības veicināšanai – “8.Starptautiskais mākslas plenērs Valdis Bušs 2024” par summu 12 210 *euro* un projekta “Militārais mantojums II” par summu 21 130 *euro*

2024.gada budžetā ir paredzēts finansējums nevalstisko organizāciju projektu līdzfinansējumu vai priekšfinansējumu atbalstam – 7 745 *euro*.

Izglītība

Pašvaldības pamatbudžeta izdevumu sadaļa – izglītības iestāžu uzturēšana un ar izglītību saistīto pasākumu finansēšana - plānoti 14 618 469 *euro* jeb 41,6%. Pašvaldības dotācija ir paredzēta 1.-12.klašu skolēnu brīvpusdienām, 5-6. gadīgo bērnu brīvpusdienām, internāta skolēnu ēdināšanai, kopējais gada finansējums šim mērķim ir 422 215 *euro*. 1-4. klašu skolēnu brīvpusdienām no valsts

budžeta līdzekļiem – 161 226 *euro*, kas daļēji sedz ēdināšanas izmaksas. Izglītības iestāžu 2024.gada budžets: pirmsskolas izglītības iestādēm 2 620 233 *euro*, pamatskolām (sākumskolām) – 4 220 793 *euro*, vidusskolām – 4 477 237 *euro*, interešu un profesionālās ievirzes izglītības iestādēm – 2 180 267 *euro*. Finansējums 245 793 *euro* apmērā ir paredzēts Izglītības pārvaldes funkciju veikšanai, izglītības pārvaldes pasākumiem – 56 980 *euro*. 140 000 *euro* paredzēti norēķiniem par citu pašvaldību izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem. Izdevumi skolēnu transporta kompensācijām ir paredzēti 8000 *euro* apmērā. Skolas piedalās Erasmus+ projektu realizācijā, tiem ir paredzēti 38 688 *euro*. Valsts finansējums programmai “Latvijas skolas soma” ir paredzēti 12 789 *euro*.

Skolēnu pārvadājumiem ir paredzēti 394 945 *euro*.

Turpinās ERAF projekts - Balvu mākslas skolas ēkas energoefektivitātes paaugstināšana par summu 96 710 *euro*.

Sociālā aizsardzība

Sociālās aizsardzībai 2024.gadā ir plānoti 6 101 570 *euro* apmērā jeb 17,4 % no kopējiem pamatbudžeta izdevumiem. No pašvaldības finansējuma sociālai aizsardzībai 1 084 000 *euro* paredzēti pabalstiem un palīdzībai pašvaldības maznodrošinātajiem iedzīvotājiem, valsts daļēji kompensē mājokļa pabalstu izmaksas. Pansionāta ”Balvi” darbības nodrošināšanai paredzēti 1 829 964 *euro*, no tiem pašvaldības dotācija ir 59 367 *euro*. Rugāju sociālās aprūpes centra uzturēšanai paredzēts 340 109 *euro*, Viļakas sociālās aprūpes centram 305 263 *euro*, Šķilbēnu sociālās aprūpes mājai 218 380 *euro*. Sociālajiem pakalpojumiem paredzēti 270 172 *euro*, sociālo māju uzturēšanai 22 137 *euro*, sociālās pārvaldes funkciju nodrošināšanai 623 737 *euro*, bāriņtiesai 217 845 *euro*. Sociālās pārvaldes un bāriņtiesas darbiniekiem ir paredzēta veselības apdrošināšana. 2024.gadā turpinās projekti – Asistenta pakalpojumi personām ar invaliditāti 632 852 *euro*, Deinstitutionālizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā 42 383 *euro*, profesionālā sociālā darba attīstība pašvaldībās 23 100 *euro*. Deinstitutionālizācijas projekta rezultātā darbojas trīs sociālo pakalpojumu centri, kurus daļēji finansē no projekta līdzekļiem – Dienas aprūpes centrs Benislavā – 73 881 *euro*, Dienas aprūpes centrs un grupu dzīvokļi Viļakā – 134 929 *euro*, Daudzfunkcionālais centrs Balvos – 257 427 *euro*. Rugāju un Baltinavas pagastos iedzīvotājiem tiek nodrošināti veļas mazgāšanas pakalpojumi par 5701 *euro*.

Ziedojumu un dāvinājumu izdevumi paredzēti Balvu novada muzejam 640 *euro* un Ebreju kapu sakārtošanai 1343 *euro*, Viduču pamatskolai 20 *euro*.

Saistības

Uz 2024.gada 1.janvāri pašvaldībai ir 123 aizņēmumu līgumi un viens galvojums, no tiem 2024.gadā beigsies atmaksa 5 līgumiem. Balvu novada pašvaldības saistību apjoms ir 28 088 498 *euro*.

2024.gadā pašvaldības aizņēmumu atmaksa paredzēta par 2 125 767 *euro*, t.sk. 1 842 560 *euro* pamatsummu atmaksa, procentu un apkalpošanas maksājumi ir 881 967 *euro*.

Domes priekšsēdētājs

S. Maksimovs